

BALIKÇILIK ve SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

III. SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞTAYI
25.02.2015 ANTALYA

POTANSİYEL

Kaynak	Sayı	Alan (ha)
Deniz	4	24 607 200
Doğal Göl	200	906 118
Baraj Gölü	293	460 441
Gölet	1 000	28 000
TOPLAM		26 001 759

- Kıyı uzunluğu; 8 333 km
- 33 nehir 177 714 km

Su Ürünleri Yetiştiricilik İşletmeleri (2014)

	Tesis Sayısı	Kapasite (ton/yıl)
İçsu	1 935	245.166
Deniz	418	217.494
Toplam	2.353	462.660

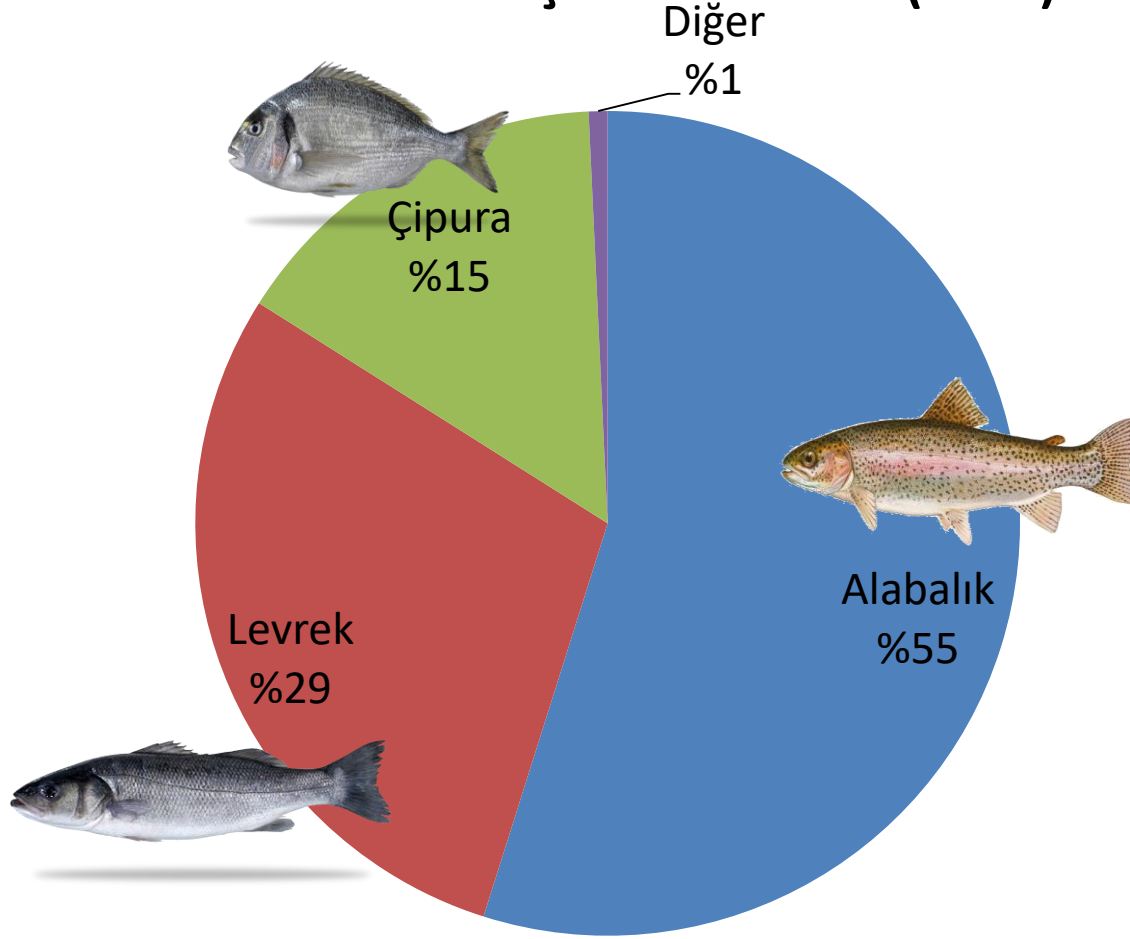

Kaynak: BSGM (2014)

ÜRETİM

Su Ürünleri Yetiştiricilik Türleri (2013)

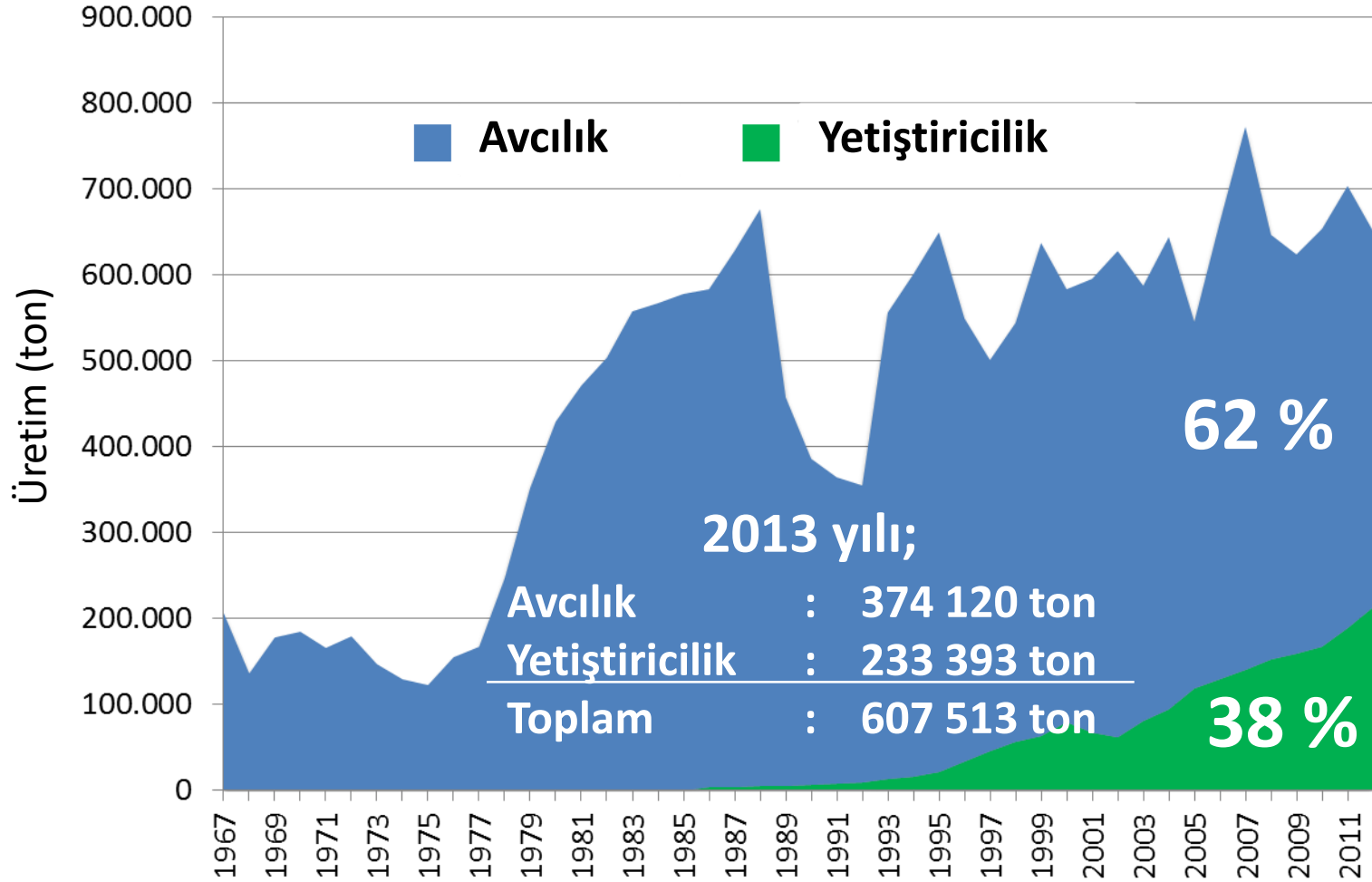

Tür	Miktar (ton)
Alabalık	128.059
Levrek	67.913
Çipura	35.701
Diğer	1.720
Toplam	233.393

TÜRKİYE’NİN SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ ve TÜKETİMİ

Yıllar	Avcılık (ton)		Yetiştiricilik (ton)		TOPLAM ÜRETİM (ton)	Tüketim (ton)	Kişi Başına Tüketim (kg)
	Deniz	İç su	Deniz	İçsu			
2002	522.744	43.938	26.868	34.297	627.847	466.289	6,7
2003	463.074	44.698	39.726	40.217	587.715	470.131	6,7
2004	504.897	45.585	49.895	44.115	644.492	555.859	7,8
2005	380.381	46.115	69.673	48.604	544.773	520.985	7,2
2006	488.966	44.082	72.249	56.694	662.103	597.738	8,1
2007	589.129	43.321	80.840	59.033	772.323	604.695	8,6
2008	453.113	41.011	85.629	66.557	646.310	555.275	7,8
2009	425.275	39.187	82.481	76.248	623.191	545.597	7,6
2010	445.680	40.259	88.573	78.568	653.080	505.059	6,9
2011	477.658	37.097	88.344	100.446	703.545	468.041	6,3
2012	396.322	36.120	100.853	111.557	644.852	532.347	7,1
2013	339.046	35.074	110.375	123.019	607.513	479.708	6,3

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİK ÜRETİMİNİN COĞRAFİK DAĞILIMI (2013)

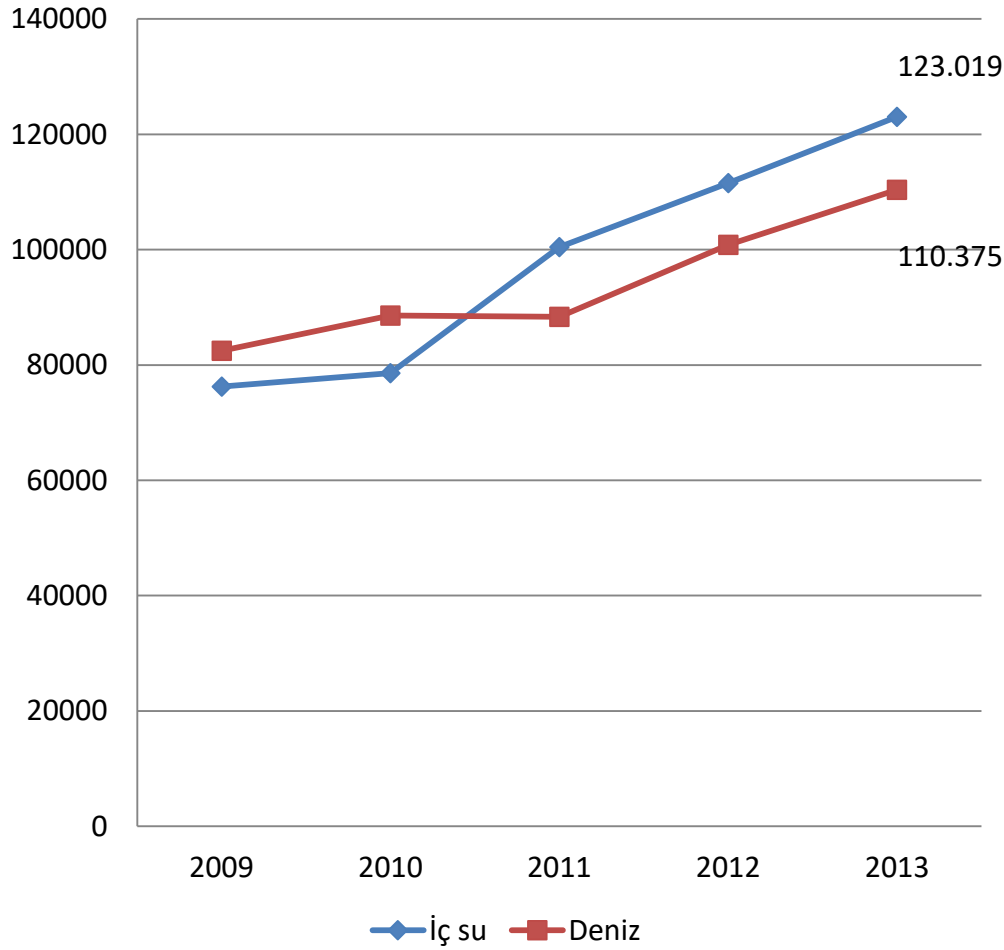
DÜNYA ve TÜRKİYE SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Dünya (2012)		158	milyon ton
	Avcılık	91	milyon ton
	Yetiştiricilik	67	milyon ton
Türkiye (2012)		645	bin ton
	Avcılık	432	bin ton
	Yetiştiricilik	212	bin ton
Türkiye (2013)		607	bin ton
	Avcılık	374	bin ton
	Yetiştiricilik	233	bin ton

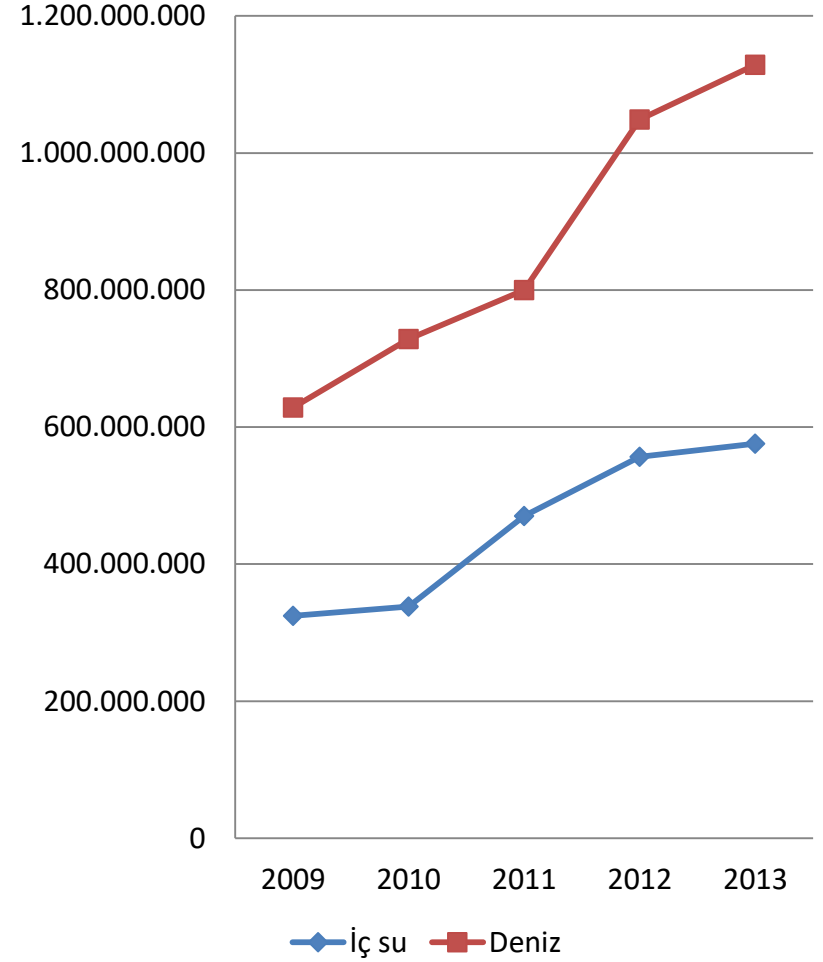

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ ÜRETİMİ

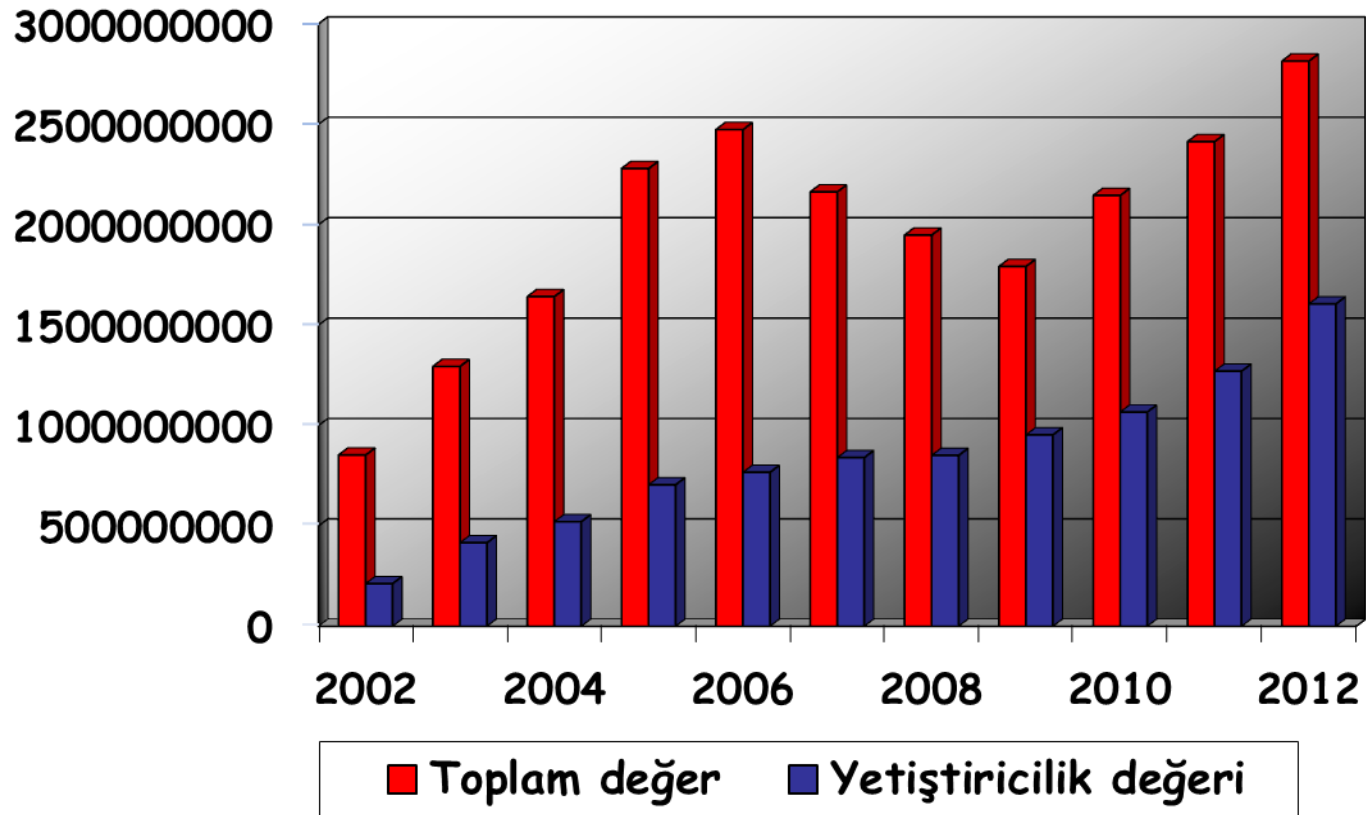
Yetiştiricilik Miktar (ton)

Yetiştiricilik Değer (TL)

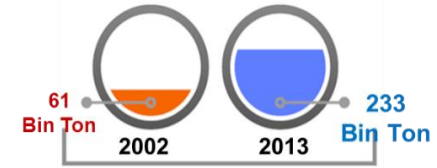
TOPLAM SU ÜRÜNLERİ VE YETİŞTİRİCİLİĞİN ÜRETİM DEĞERLERİ (TL) (2002-2013)

Yetiştiricilik Üretimindeki Gelişmeler

TOPLAM ÜRETİM

2002	⇒	61 bin ton	} ARTIŞ % 282
2013	⇒	233 bin ton	

ALABALIK (İç su+ Deniz)

2002	⇒	34 bin ton	} ARTIŞ % 276
2013	⇒	128 bin ton	

LEVREK

2002	⇒	14 bin ton	} ARTIŞ % 386
2013	⇒	68 bin ton	

ÇİPURA

2002	⇒	12 bin ton	} ARTIŞ % 200
2013	⇒	36 bin ton	

İÇSU YETİŞTİRİCİLİK TÜRLERİ

Alabalık (Büyük benekli–Dağ Alabalığı)	<i>Salmo trutta macrostigma</i>	Brown trout
Alabalık (Dere)	<i>Salmo trutta fario</i>	Brook trout
Alabalık (Karadeniz)	<i>Salmo trutta labrax (Salmo labrax)</i>	Black Sea trout
Alabalık (Kaynak)	<i>Salvelinus fontinalis</i>	Brook trout
Karabalık (Bodur Yayın)	<i>Clarias gariepinus</i>	African sharptooth catfish
Levrek (Sudak–Tatlısu levreği)	<i>Sander lucioperca</i>	Pike–perch
Kerevit	<i>Astacus leptodactylus</i>	Freshwater crayfish/ Danube crayfish

İÇSU YETİŞTİRİCİLİK TÜRLERİ

Mersin-Karaca	<i>Acipenser gueldenstaedtii</i>	Danube sturgeon- Russian sturgeon
Mersin-Sibirya	<i>Acipenser baerii</i>	Siberian sturgeon
Mersin-Sivriburun	<i>Acipenser stellatus</i>	Starry sturgeon

Tilapya - Nil	<i>Oreochromis (Tilapia) niloticus</i>	Nile tilapia
Yayın	<i>Silurus glanis</i>	Catfish
Somon-Atlantik	<i>Salmo salar</i>	Atlantic salmon
Yılan Balığı	<i>Anguilla anguilla</i>	European eel

İÇSU YETİŞTİRİCİLİK TÜRLERİ

Kurbağa	<i>Rana ridibunda</i>	European green frog
Spirulina	<i>Spirulina spp.</i>	Spirulina nei
Sülük - Tıbbi	<i>Hirudo medicinalis</i>	European medicinal leech

Balıklar-1

Barbun	<i>Mullus barbatus</i>	Red mullet	
Dil	<i>Solea solea</i>	Common sole	
Dil (Senegal)	<i>Solea senegalensis</i>	Senegal sole	
Eşkina (Mavruşgil)	<i>Sciaena umbra</i>	Brown meagre	
Granyöz (Sarıağız-Kaya levreği)	<i>Argyrosomus regius</i>	Meagre	
İstavrit (Kıraça)	<i>Trachurus trachurus</i>	Horse mackerel	
Kalkan	<i>Psetta maxima</i>	Turbot	

Balıklar-2

Lahoz (Grida)	<i>Epinephelus aeneus</i>	White grouper	
Melanur	<i>Oblada melanura</i>	Saddled seabream	
Mercan-Antenli-Mavi benekli	<i>Pagrus caeruleostictus</i>	Bluespotted seabream	
Mercan-Fangri	<i>Pagrus pagrus</i>	Red porgy	
Mercan-Kırma	<i>Pagellus erythrinus</i>	Common pandora	
Mercan-Kırmızı bantlı	<i>Pagrus auriga</i>	Redbanded seabream	
Kefal (Has)	<i>Mugil cephalus</i>	Flathead grey mullet	

Balıklar-3

Mırmır	<i>Lithognathus mormyrus</i>	Sand steenbras	
Minekop (Kötek)	<i>Umbrina cirrosa</i>	Shi drum	
Orkinos (Ton Balığı)	<i>Thunnus thynnus</i>	Blue-fin tuna	
Pisi	<i>Platichthys flesus</i>	European flounder	
Sargoz	<i>Diplodus sargus</i>	White seabream-Sargo	
Sarıkuyruk (Avcı)	<i>Seriola dumerili</i>	Greater amberjack	
Sinagrit	<i>Dentex dentex</i>	Common dentex	
Sivriburun karagöz	<i>Diplodus puntazzo</i>	Sharpsnout seabream	
Trança	<i>Dentex gibbosus</i>	Pink dentex	

Ülkemizde Yetiştiriciliği Yapılan, Yetiştirme Amaçlı Ön İzin Verilen veya Deneme Üretimi Gerçekleştirilen Su Ürünleri

Çift Kabuklu Yumuşakçalar	Akivades	<i>Ruditapes decussatus</i>	Grooved carpet shell	
	Midye (Kara-Akdeniz)	<i>Mytilus galloprovincialis</i>	Mediterranean mussel	
	İstiridye	<i>Ostrea edulis</i>	European flat oyster	
	Kidonya	<i>Venus verrucosa</i>	Warty venus	
	Kum midyesi	<i>Chamelea gallina (Venus gallina)</i>	Striped venus	
	Kum şırlanı (Tellina)	<i>Donax trunculus</i>	Tellin	

Ülkemizde Yetiştiriciliği Yapılan, Yetiştirme Amaçlı Ön İzin Verilen veya Deneme Üretimi Gerçekleştirilen Su Ürünleri

Kabuklular	Artemia	<i>Artemia sp.</i>	Artemia	
	Karides (Benekli, Karabiga)	<i>Melicerus kerathurus</i>	Caramote prawn	
	Karides (Dev kaplan)	<i>Penaeus monodon</i>	Giant tiger prawn	
	Karides (Japon Kaplan)	<i>Marsupenaeus japonicus</i> (<i>Penaeus japonicus</i>)	Kuruma prawn	
	Karides (Yeşil kaplan)	<i>Penaeus semisulcatus</i>	Green tiger prawn	
	Kerevit	<i>Astacus leptodactylus</i>	Freshwater crayfish Danube crayfish	
	Kerevit-Kırmızı Kıskaç	<i>Cherax quadricarinatus</i>	Australian red claw crayfish	

Hibrit Tür

Sinatra
Sinagrit X Trança

Dentex dentex

X

Dentex gibbosus

DENİZDE SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİK ALANLARI

Çevre Düzeni Plan Çalışmaları ve Denizde Su Ürünleri Yetiştiricilik Alanları

2008 yılı (ÇDP)

Aydın	2 Bölge
Muğla	2 Bölge
İzmir	10 Bölge

(protokol ve diğerleri dahil 16)

Mersin	4 Bölge
--------	---------

2005 yılı (ÇDP)

Ordu	1. Bölge
------	----------

2009 yılı (ÇDP'siz)

Ordu	2. Bölge
------	----------

2011 yılı (ÇDP)

Hatay	4 Bölge
-------	---------

2011-2014 yılları (alan çalışması)

Samsun	1 Bölge (çiftlik bazlı)
Sinop	2 Bölge
Artvin	10 Bölge
Giresun	3 Bölge

-Adana İli alan çalışması henüz tamamlanmadı.

DENİZDE SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİK ALANLARI

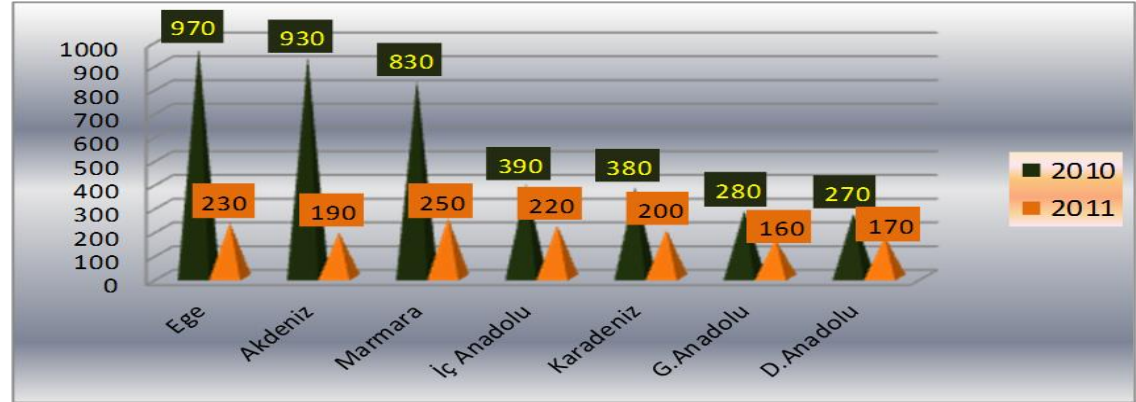
SIRA	İL	ÇDP'Lİ ALANLAR	ÇDP'SİZ ALANLAR	ÖZEL DURUM	ALAN SAYISI (ADET)	ALAN KAPASİTESİ (DA.)
1	Aydın	Evet	-	-	2	25.810
2	Artvin	-	Evet	Karadeniz'de Tebliğ uygulanmıyor	10	584
3	Giresun	-	Evet	Karadeniz'de Tebliğ uygulanmıyor	3	7.692
4	Hatay	Evet	-	-	4	-
5	İzmir	Evet	-	Protokoller	16 (hepsi dahil)	94.119,28
6	Mersin	Evet	-	-	4	182.259
7	Muğla	Evet	-	-	2	139.763,923
8	Ordu	Evet	-	-	2	-
9	Samsun	-	-	Çiftlikler baz alındı Karadeniz'de Tebliğ uygulanmıyor	-	-
10	Sinop	-	Evet	-	2	42.125
TOPLAM	10 İl	6	3	3	45	492.353,203

KİRALAMALAR

Bölgelere Göre İç Sularda Kiralanan Bir Dekar Su Yüzey Alanının Fiyatı (2011)

2010 yılı Türkiye Ortalaması : 500

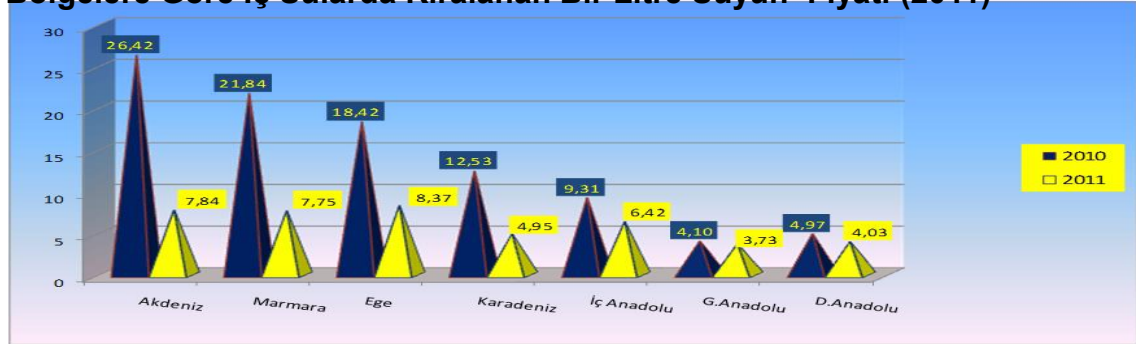
2011 yılı Türkiye Ortalaması : 190

Bölgelere Göre İç Sularda Kiralanan Bir Litre Suyun Fiyatı (2011)

2010 yılı Türkiye Ortalaması : 13,5

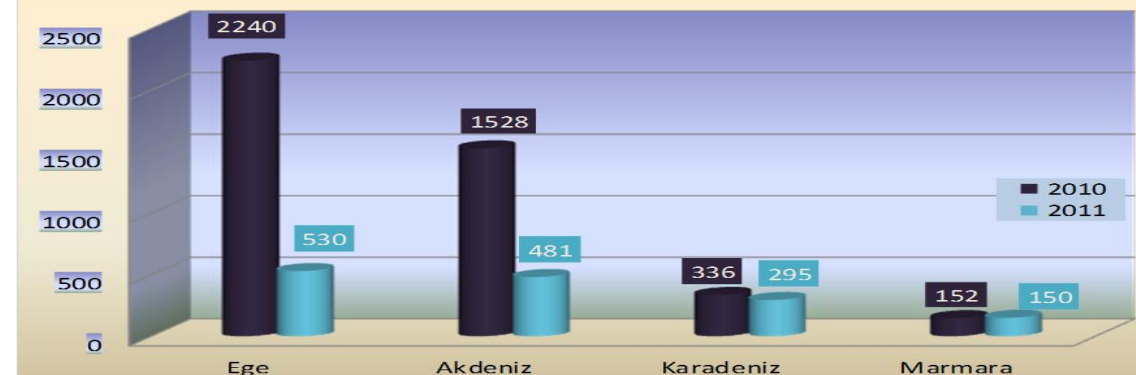
2011 yılı Türkiye Ortalaması : 7,2

Bölgelere Göre Kiralanan Bir Dekar Deniz Yüzey Alanının Fiyatı (2011)

2010 yılı Türkiye Ortalaması : 1862

2011 yılı Türkiye Ortalaması : 510

2003-2013 Yılları Arasında Su Ürünleri Yetiştiricilik Sektörüne verilen Destek

- Girdi maliyetlerini düşürmek,
- Sektörün kayıt altına alınması,
- Pazar rekabet gücünü artırmak,
- su ürünleri yetiştiriciliği 2003 yılından itibaren destekleme kapsamına alınmış olup, 2013 yılı sonuna kadar su ürünleri yetiştiricilik sektörüne toplamda **941.057.000 TL** kaynak aktarılmıştır.

Yıl	Destekleme Değeri (TL)
2003	1.072.047
2004	10.501.000
2005	38.738.057
2006	58.879.143
2007	89.728.297
2008	92.685.371
2009	116.464.000
2010	147.800.000
2011	181.074.000
2012	101.808.000
2013	103.312.584
TOPLAM	941.057.000

DIŞ TİCARET

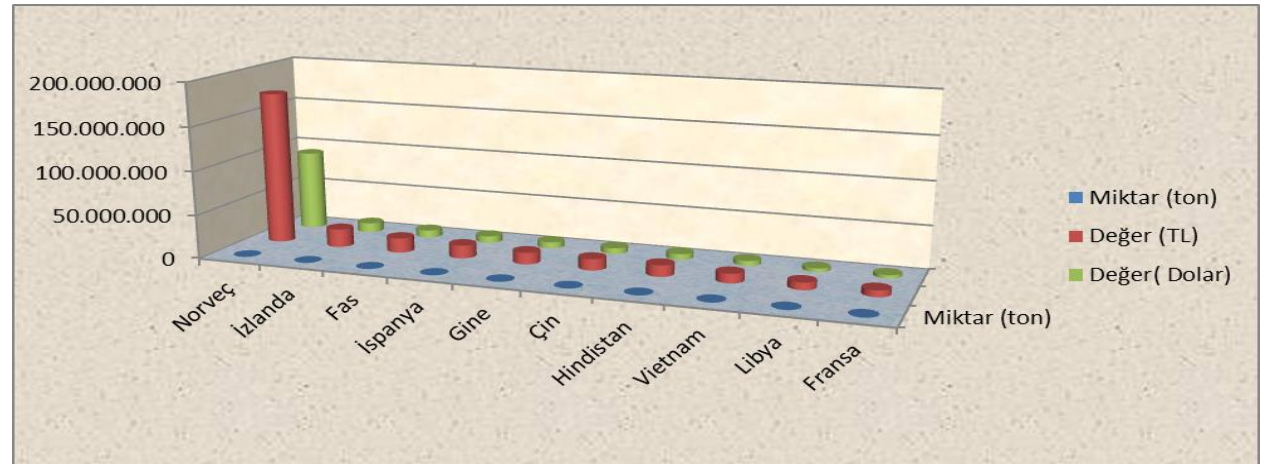
Yıllar	İhracat Miktar (ton)	İhracat Değer (\$)	İhracat Değer (₺)	İthalat Miktar (ton)	İthalat Değer (\$)	İthalat Değer (₺)
2002	26.860	96.728.389	148.444.397	22.532	18.754.783	29.392.818
2003	29.937	124.842.223	186.152.895	45.606	32.636.120	48.123.816
2004	32.804	180.513.989	258.987.885	57.694	54.240.304	77.423.079
2005	37.655	206.039.936	277.963.150	47.676	68.558.341	92.425.248
2006	41.973	233.385.315	336.723.477	53.563	83.409.842	120.592.605
2007	47.214	273.077.508	356.723.408	58.022	96.632.063	126.432.371
2008	54.526	383.297.348	505.545.565	63.222	119.768.842	154.343.337
2009	56.406	335.973.642	524.118.881	72.705	105.914.621	165.226.808
2010	55.109	312.935.016	471.459.989	80.726	133.829.563	200.395.897
2011	66.738	395.306.914	664.333.252	65.698	173.886.517	290.826.203
2012	74.006	413.917.190	744.907.572	65.394	176.402.894	317.626.975
2013	101.063	568.207.316	1.083.243.678	67.530	188.068.388	359.490.196

2014 yılında 116 bin ton ihracata karşılık, 676 milyon \$ değer elde edilmiştir

Türkiye'nin su ürünleri ticaretine gelince;

- En büyük ithalatçı ülkelerin başında Norveç, İzlanda ve Fas olduğu görülmektedir.
- Norveç ile 92 milyon dolar, İzlanda ile 11 milyon dolar ve Fas ile yaklaşık 9 milyon dolarlık ithalat yapmaktayız.
- Bunu sırasıyla diğer ülkeler takip etmektedir.

Ülke Adı	Miktar (ton)	Değer (TL)	Değer(Dolar)
Norveç	31.147	174.958.516	91.738.173
İzlanda	2.598	20.906.239	11.025.875
Fas	5.599	16.745.343	8.527.716
İspanya	2.631	15.029.010	7.747.460
Gine	3.071	13.462.386	7.199.093
Çin	1.958	12.993.226	6.762.281
Hindistan	1.845	12.933.324	6.721.040
Vietnam	1.821	10.789.865	5.654.117
Libya	260	8.360.127	4.188.778
Fransa	1.575	7.329.189	3.773.946

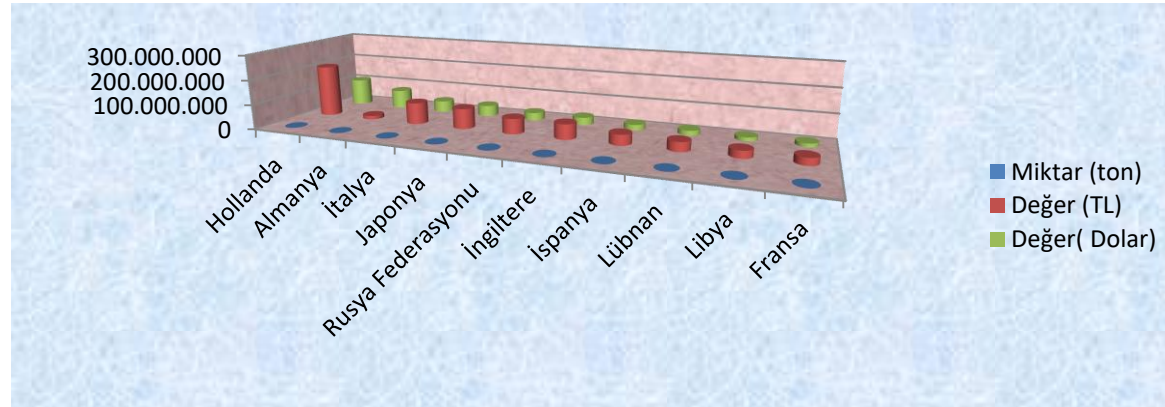
Türkiye'nin en çok Su Ürünleri İthalatı Yaptığı 10 Ülke (2013)

2013 yılında Türkiye'nin su ürünleri ihracatına gelince;

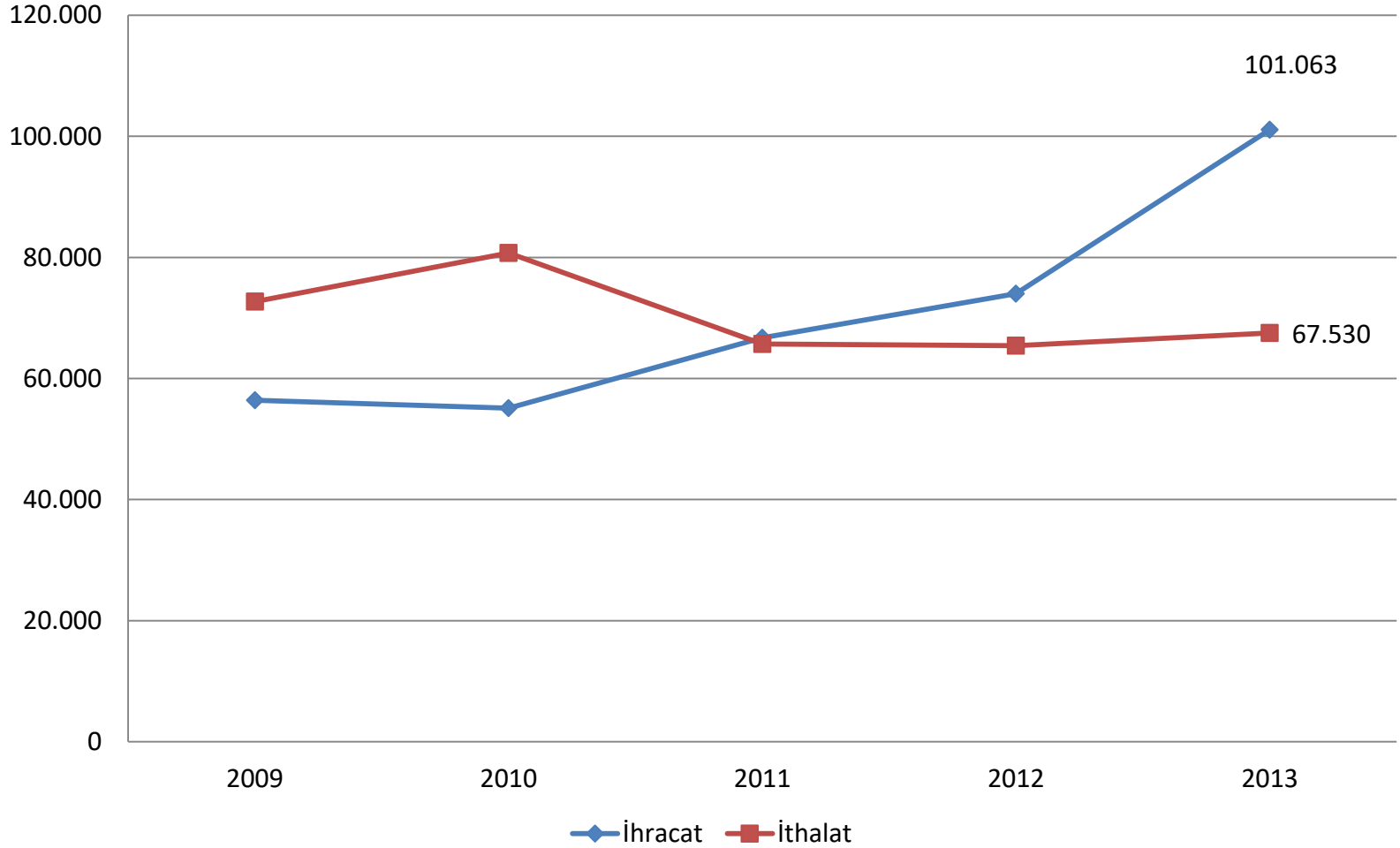
- En büyük ihracatçı ülkelerin başında Hollanda, Almanya, İtalya ve Japonya olduğu,
- Hollanda ile 110 milyon dolar, Almanya ile 77 milyon dolar, İtalya ile 46 milyon dolar ve Japonya ile 44 milyon dolarlık ihracat yapmaktayız.
- Bunu sırasıyla diğer ülkeler takip etmektedir. Bu gelişmelere paralel olarak su ürünleri ihracatımızda da önemli bir artış görülmüştür.
- İhracatımızın % 80'i AB ülkelerine yapılmaktadır.

Ülke Adı	Miktar (ton)	Değer (TL)	Değer(Dolar)
Hollanda	14.449	209.079.749	109.521.730
Almanya	12.570	14.596.194	76.506.189
İtalya	8.539	87.578.196	46.251.000
Japonya	2.758	82.276.017	44.182.051
Rusya Federasyonu	6.945	62.067.564	32.276.816
İngiltere	4.044	61.268.130	31.969.837
İspanya	4.909	42.738.936	22.459.926
Lübnan	5.128	38.016.211	19.868.596
Libya	3.149	29.854.270	15.500.776
Fransa	2.345	28.759.316	14.897.247

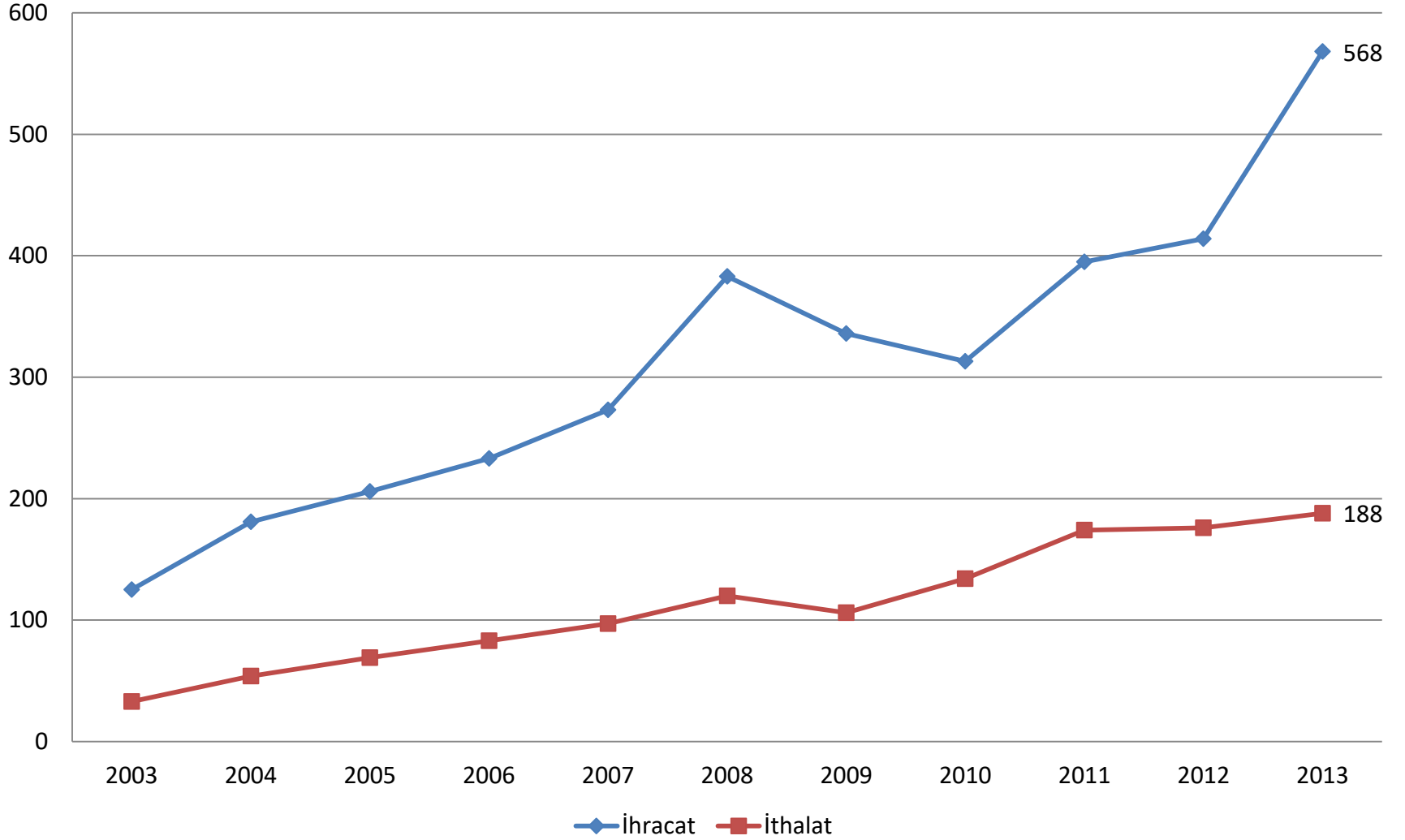
Türkiye'nin En Çok Su Ürünleri İhracatı Yaptığı 10 Ülke (2013)

Dış Ticaret Miktar (ton)

DIŞ TİCARET (DEĞER)

Dış Ticaret Değer (milyon \$)

Tarım ürünleri piyasa fiyatlarını izlemek, değerlendirmek, makro ekonomik politikalar ve uygulamalar açısından alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla;

- Bakan Olur'u ile 21.10.2014 tarihinde “Tarım Ürünleri Piyasası İzleme Koordinasyon Birimi” kurulmuştur.
- Su ürünleri yetiştiriciliği ürünlerinin satış fiyatlarını ve piyasa şartlarını izlemek için işletmeler bazında anket çalışması yapılması planlanmaktadır.
- Fiyat oluşumu ve piyasadaki fiyat hareketleri takip edilecektir.
- Sektörün geleceğe yönelik piyasa analizlerinin yapılarak, Bakanlık politikalarının buna uygun belirlenmesini amaçlayan bu çalışmaya katkı sağlanmasını ve desteklerinizi bekliyoruz

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ İLE İLGİLİ ÖNCELİKLERİMİZ

- Mevzuat değişiklikleri, (yeni kanun, yönetmelik vb.)
- Yeni türlerin yetiştiriciliğe alınması
- Su ürünleri yetiştiricilik işletmelerinin çevresel etkilerinin izlenmesi
- Potansiyel su ürünleri yetiştiricilik alanlarının belirlenmesi
- Su ürünleri alanlarının taşıma kapasitesinin belirlenmesi
- Balık çiftliklerinin sosyo-ekonomik analizlerinin belli aralıklarla yapılması
- Üretim miktarının 2023 yılında 500.000 tona çıkarılması
- İhracatın 1 milyar \$ 'a ulaşması

DEĞERLENDİRME

Su ürünleri yetiştiriciliği yeni bir sektör olmasına rağmen çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir:

- ✓ 2002-2013 yılları arasında miktar olarak **% 282** artmıştır.
- ✓ Türkiye, Avrupa çipura ve levrek pazarında **% 25**'lik paya sahiptir.
- ✓ Su ürünleri yetiştiriciliği son yıllarda **Türkiye'de en hızlı büyüyen sektörler** arasında yer almaktadır.
- ✓ Türkiye Dünya'nın su ürünleri yetiştiriciliği en hızlı büyüyen **ülkeler** arasındadır.
- ✓ Türkiye, Avrupa'da **alabalık** yetiştiriciliğinde **birinci**, çipura ve levrek üretiminde **ikinci** sıraya yükselmiştir.
- ✓ Sektör yaklaşık **25.000** kişiye istihdam sağlamaktadır.
- ✓ Tüm bu olumlu gelişmeler sayesinde, Ülkemiz, gerek Avrupa ve gerek Akdeniz ülkeleri arasında **önemli bir güç** haline gelmiş, **bilgi ve teknoloji transfer eden ülke** konumuna yükselmiştir

ÜLKEMİZDE SU ÜRÜNLERİ İŞLETMELERİNDEN ÖRNEKLER

KARADA ALABALIK İŞLETMESİ

BARAJ GÖLÜNDE ALABALIK KAFES İŞLETMESİ

KARADA ÇİPURA ve LEVREK İŞLETMESİ

ÜLKEMİZDE İLK KURULAN DENİZ KAFES İŞLETMESİ (1985)

KIYI KAFES İŞLETMESİ (ÇİPURA ve LEVREK)

DENİZ BALIKLARI KULUÇKAHANESİ (ÇİPURA ve LEVREK)

AÇIK DENİZ KAFES İŞLETMESİ (ÇİPURA ve LEVREK)

AÇIK DENİZ KAFES İŞLETMESİ PLATFORMU

AÇIK DENİZ KAFES İŞLETMESİNDE OTOMATİK YEMLEME

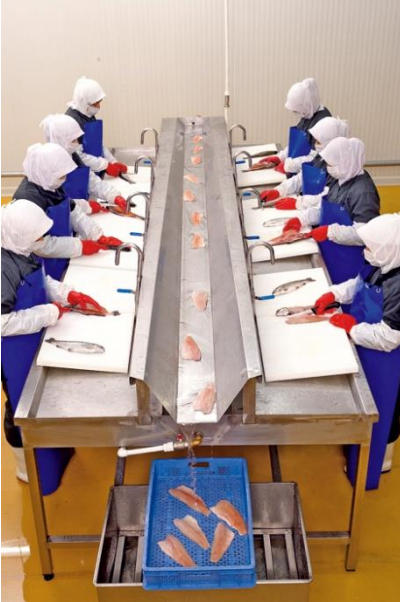
AÇIK DENİZ KAFES İŞLETMESİNDE YÖNETİM ve İZLEME

ORKİNOS BESİ İŞLETMESİ

İŞLEME

TEŞEKKÜR EDERİZ

